

Asiantuntijalausunto
Syöpäjärjestöt
18.11.2025

HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Syöpäjärjestöt ei kannata hallituksen esitystä alkoholilain muuttamisesta ehdotuksessa kuvatulla tavalla eli alkoholijuomien verkkokaupan ja alkoholijuomien toimituksen sallimista. Syöpäjärjestöt kannattaa Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaisesti näyttöön perustuvaa alkoholipolitiikkaa, jonka tavoitteena on kulutuksen vähentäminen.

Alkoholi on karsinogeeni

WHO:n alainen syöväntutkimuslaitos (IARC) on jo vuonna 1988 määritellyt alkoholin ykkösryhmän karsinogeeniksi eli se kuuluu samaan luokkaan kuin tupakka ja asbesti¹. Alkoholi lisää useiden syöpien kuten suun, nielun, kurkunpään ja ruokatorven, maksa-, suolisto- ja rintasyövän riskiä. Alkoholin on arvioitu aiheuttavan Suomessa vuosittain 2100 syöpää ja 500 kuolemaa². Uusien syöpätapausten lukumäärän ennustetaan nousevan ilman lisätoimenpiteitä noin 20 % reilussa kymmenessä vuodessa. Tämä merkitsee tapausmäärän kohoamista nykyisestä hieman vajaasta 38 000:sta lähes 45 000 syöpätapaukseen vuonna 2035³.

Turvallista käyttö määrää ei ole

Alkoholin käytölle ei ole turvallista rajaa. Syöpäriski kasvaa suhteessa elinikäisesti kulutetun alkoholimäärän kanssa; mitä enemmän alkoholia juo, sitä suuremmaksi riski kasvaa. Kuitenkin jo kohtuullinen käyttö lisää syöpäriskiä: esimerkiksi naisilla jo yksi päivittäinen alkoholiannos lisää rintasyöpäriskiä kymmenellä prosentilla. Suuri osa (60 %) alkoholin naisille aiheuttamista syövästä on rintasyöpiä. Alkoholin laadulla ei myöskään ole merkitystä riskin kannalta. Tupakoinnin ja alkoholin yhteiskäyttö moninkertaistaa syöpäriskin.

Haitat eivät kohdistu vain suurkuluttajiin

Alkoholi lisää syöpäriskiä myös lihavuuden kautta, sillä alkoholi sisältää runsaasti energiaa, mutta ei ravintoaineita. Suomalaisista aikuisista noin 30 % on lihavia ja lähes puolet kärsii vyötärölihavuudesta⁴. Yksi annos alkoholia on vyötärölihavien henkilön maksalle yhtä haitallista kuin neljä annosta normaalipainoiselle henkilölle.⁵ Tietoutta alkoholin terveyshaitoista on tärkeää lisätä kaikissa terveyspalveluissa. Tukea käytön vähentämiseen on tarjottava sitä tarvitseville ja hoitoonohjauksen on oltava toimivaa³.

Kansallinen syöpästrategia painottaa toimia kulutuksen laskemiseksi

Juuri julkaistussa kansallisessa syöpästrategiassa tavoitteena on, että alkoholin kokonaiskulutus laskee edelleen 2,5 % vuodessa. Tavoitteena on saada alkoholijuomien tuotemerkintöihin energiamäärä ja varoitus

alkoholiin liittyvästä syöpäriskistä. Sosiaali- ja terveyspolitiikan näkökulmien huomiointi alkoholipolitiikassa on ensiarvoisen tärkeää.³

Näyttöön perustuva alkoholipolitiikka on investointi

IARC:in tuore raportti vahvistaa, että alkoholipolitiikalla voidaan vähentävää alkoholin kulutusta väestötasolla ja siten myös syöpien määrää⁶. Tutkitusti tehokkaita alkoholipolitiikan toimia ovat: verojen ja hintojen korottaminen, ikärajojen nostaminen, myyntipisteiden määrän ja aukioloaikojen rajoittaminen, tiukat markkinointikiellot, valtion monopolit alkoholin myynissä. Tehokkaimmin tavoitteisiin päästään yhdistämällä useita politiikkatoimia.

WHO:n ja IARC:in viesti maiden hallituksille on: tutkimusnäyttöön perustuva alkoholipolitiikka on järkevä investointi, joka säästää ihmishenkiä ja rahaa.

OECD:n mukaan alkoholin kulutus laskee OECD-maiden tuottavuutta 1 %:lla BKTstä. Tämä liittyy ennenaikaisiin eläkkeisiin, sairauslomiin, tapaturmiin, onnettomuuksiin, väkivaltaan, heikentyneeseen työkykyyn sekä terveys- ja sosiaalihuollon ja muiden yhteiskuntapalveluiden kustannuksiin.⁷

Suomalaisen sosiaali- ja terveyspalvelujen kestävyys kannalta mahdollisimman pieni alkoholinkulutus on keskeistä. Alkoholin saatavuuden lisääminen toimii tätä tavoitetta vastaan. Myöskään kansalaiset eivät kannata liberaalimpaa alkoholipolitiikkaa, sillä THL:n kyselyn mukaan 54 % pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina⁸.

Alkoholin kotiinkuljetuksen sallimisessa riskit liittyvät ennen kaikkea alkoholiriippuvaisten läheisten, erityisesti lasten, turvallisuudentunteen järkkymiseen, sekä alkoholiriippuvuuden pahenemiseen. Kotiinkuljetuksen yhteydessä sen valvominen, ettei alkoholi päädy alaikäisille tai jo päihtyneille on erityisen hankalaa.

¹ International Agency for Research on Cancer: [IARC Monographs Hazard Classification](#)

² Suomen syöpärekisteri, saatavissa: <https://syoparekisteri.fi/>.

³ Sosiaali- ja terveysministeriö (2025). [Yhdessä syöpää vastaan -Ihmislähtöistä syövän ehkäisyä ja hoitoa. Kansallinen Syöpästrategia.](#)

⁴ THL (2023). [Terve Suomi -tutkimus. Ilmiöraportit. Lihavuus](#)

⁵ [Duodecim Terveyskirjasto \(2025\). Rasvamaksa](#)

⁶ International Agency for Research on Cancer (2025) [Alcohol Policies. IARC Handbooks of Cancer Prevention Volume 20B.](#)

⁷ OECD (2015) [Tackling harmful Alcohol Use.](#)

⁸ THL (2025) [Alkoholipoliittiset mielipiteet 2025.](#)